

"סוד החשמל"

עמותת אגודת אי"ה בקרוב

ד"ר מתוך סדרת הספרים

לדיון פרשת משפטים תש"ע [אותר אצל אליכוי הרביט]

פְּרֻשַׁת מִשְׁפָּטִים - "הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מַלְאָךְ"

הַשְּׂאֵלוֹת

מה באור הפסוק "הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ וְגו'" ומשה ענה "אִם אֵין פָּנֶיךָ הַלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה".

קושיית רבנו בחיי מדוע בעקדה ה' אמר לאברהם לעקד, והמלאך אמר לא לעקד, ואברהם שומע למלאך.

קושיית הרמב"ן מדוע בסנה מזכר שהמלאך התגלה למשה מתוך הסנה, ואחר כך מזכר שאלהים התגלה למשה מתוך הסנה.

קושיית ה'אבודרהם' מדוע נאמר שגאלת מצרים היתה על ידי ה' בעצמו אֲנִי וְלֹא אַחֵר, וכתוב "וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ וַיֵּצְאוּנוּ מִמִּצְרַיִם".

מדוע מפתח של לדה ושל גשמים הם בידי הקב"ה בעצמו, ולפעמים רואים שהדברים נעשים דרך המלאכים.

הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה עַל יִשְׂרָאֵל הִיא דֶּרֶךְ הַמַּלְאָכִים

(פנחס רכח:) קוב"ה ושכינתיה הוא קול ודבור של כל מלאך ומלאך.

וכן מצינו בזהר (ויחי רל) "המלאך הגואל אותי" זה השכינה, וכן מצינו במדרש (שמו"ר לב, ט) בכל מקום שהמלאך נראה השכינה נראית שנגמר "וַיֵּרָא מַלְאָךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַת אֵשׁ" ומיד "וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים", רואים שהמלאכים והשכינה באים יחד. וכן מובא בזהר (וישלה קסו). פתח רבי יצחק ואמר כתוב "חנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם". "מלאך ה' סביב" זו השכינה כמו שאתה אומר "וַיֵּרָא מַלְאָךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַת אֵשׁ" מתוך הסנה, ומשום כך "חנה מלאך ה' סביב ליראיו", להקיף אותו בכל הצדדים כדי להציל אותו, וכאשר השכינה שורה בתוך האדם, כפה מחנות קדושים כלם מזדמנים לשם.

וכן מצינו בגמ' (מגילה כט) אתיא שכינה ולא נפק אתו מלאכי השרת וקא מבטתו ליה. רואים שהשכינה שרתה דרך מלאכי השרת.

וכן מצינו בזהר (ויחי רלו) שהשראת השכינה על י"ב שבטים היא בסוד הפסוק "חיות קטנות עם גדלות". המרמז על חיות הקדש.

וכן מצינו בזהר (תרומה קמז. עם פ' מתוק מדבש) "ויקחו לי תרומה" מי יקח את התרומה שהיא השכינה, בני ישראל, וממי יקחו את התרומה, "מאת כל איש" אלו הם מלאכים העליונים.

וכן מצינו בגמ' (ב"ב כה.) תנא דבי רבי ישמעאל, מניין שהשכינה בכל מקום שנגמר, "והנה המלאך הדובר בי יוצא, ומלאך אחר יוצא לקראתו", אחריו לא נאמר אלא "לקראתו", מלמד שהשכינה בכל מקום. רואים

מובא בעץ חיים' להאריז"ל (שער א' ע' י תכן דבריו בקצרה) דע כי טרם שנגאלו הנאצלים ונבראו הנבראים היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות, ולא היה שום מקום פנוי בבחינת אור ריקני וחלל, וכאשר עלה ברצונו הפשוט לברא העולמות ולהאציל הנאצלים צמצם את עצמו אין סוף בנקדה האמצעית אשר בו באמצע אורו ממש ואז המשיך מן אור אין סוף קו אחד ישר מן האור העגל שלו למעלה למטה, ומשתלשל ויורד תוך החלל שהוא וראש העליון של הקו נמשך מן האין סוף עצמו ונוגע בו. ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור אין סוף למטה, וקו זה פעין צנור דק אחד אשר בו מתפשט ונמשך מימי אור העליון של אין סוף אל העולמות אשר במקום האור והחלל ההוא.

בכו אין סוף יש ה' עולמות שהם עולם אדם קדמון שהוא העליון ביותר בבחינת כתר, או קוצו של י"ד של שם הנו"ה. עולם האצילות הוא בחינת חכמה או אות י"ד של שם הנו"ה. עולם הבריאה הוא בחינת בינה או אות ה' ראשונה של שם הנו"ה. עולם היצירה הוא בחינת שש ספירות הנכללות ביסוד או אות ו' של שם הנו"ה. עולם העשייה הוא בחינת מלכות או אות ה' אחרונה של שם הנו"ה. וכשהאור אין סוף יורד לעולם היצירה שהוא בבחינת אות ו', כאן הוא מקבל את השם מלאך כמובא בזהר חדש (בראשית ג). דבמקום זה השפעות האור אין סוף נאצלים למלאכים. וכן מובא ב'דעת זקנים מבעלי התוספות' ביחס לעולם התחתון (שמות יב, כג) לא יתכן פן שיהיה הקב"ה בלא מלאך. וכפי שבארנו שהתגלות האור למטה היא דרך המלאכים. דמלאכים הם ממצעים בין רוחני לגשמי, ותפקידם לחבר בין העולמות הרוחניים לעולם העשייה הגשמי. וכן מצינו בזהר

שְׂמֵלָאֲכִים מְסַמְלִים אֶת הַשְּׂכִינָה. וְכֵן הַכְּתוּב (זכריה ב, ז) **"וְהִנֵּה הַמְּלָאָךְ הַדְּבָר בֵּי" בְּגִימְטְרִיא שְׂכִינָה.**

וְכֵן מְצִינוּ בְּדָהָר חֲדָשׁ (בראשית טז) **אָמַר רַבִּי יוֹסִי כֶּסֶא הַכְּבוֹד מְקַבֵּל תַּחֲלָה וּמִמּוֹנוּ לַמְּלָאֲכִים הָעֲלִיוֹנִים, וּמֵהֶם לְאוֹתָם שְׂאִינָם כָּל כֶּךָ עֲלִיוֹנִים וּגְבוּהֵים כְּמוֹתָם, וּמֵהֶם לְשִׁמָּם, וּמֵהֶם אֶל הָאָדָם.**

וְכֵן מוּבָא בְּרַבְנֵי בַחֲיִי (תרומוה כה, יח) **הַמְּלָאֲכִים הֵם הַמְּשֻׁפָּיעִים כַּח הַשְּׂכָל, וּמְשִׁימִים הַדְּבָר בְּפִי הַנְּבִיאִים, בְּמַצּוֹת הַשִּׁ"ת, שְׂאֵלְמָלָא כֵן אֵין נְבוּאָה, וְאֵם אֵין נְבוּאָה אֵין תּוֹרָה.** וְכֵן מוּבָא בְּרַשִׁ"י (משלי כד, י) **שֶׁהַמְּלָאֲכִים נוֹתְנִים כַּח לְאָדָם וּמְאֲמָצִים אוֹתוֹ. וְכֵן מוּבָא בְּרַמְבַּ"ן (שם יב) **"וְהִנֵּה סֵלֶם" הַרְאָהוּ בַחֲלוֹם הַנְּבוּאָה פִּי כָל הַנְּעֻשָׁה בְּאֶרֶץ נְעֻשָׁה עַל יְדֵי הַמְּלָאֲכִים וְהַכֵּל בְּגִזְרַת עֲלִיוֹן עֲלֵיהֶם. רואים שְׂכָל הַהֲשַׁפְּעוֹת הַרוּחָנִיּוֹת נְעֻשׂוֹת דְּרַךְ הַמְּלָאֲכִים. וְכֵן מְצִינוּ בְּדָהָר (שמות ו. עס פי'****

הַמְּתוּק מַדְבֵּשׁ) עַל הַכְּתוּב (דניאל ד, יד) **"בְּגִזְרַת עִירִין פִּתְגָמָא וּמְאֵמַר קְדִישֵׁין שְׂאֵלְתָא" שְׂכָל הַהֲשַׁפְּעוֹת יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם דְּרַךְ הַמְּלָאֲכִים.**

מוּבָא בְּאֹר הַחַיִּים' (בראשית כח, יד) **"מְלָאֲכִי אֱלֹהִים עֲלֵימִי וַיְרִדִים בּוֹ" יְרַמֵּז אֶל בְּחִינַת מַעֲשִׂים טוֹבִים אֲשֶׁר יִשְׁתַּדֵּל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וַיַּעֲלֶה בְּאֲמָצְעוֹתָם אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים בְּשֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְהֵם נִקְרָאִים בְּדַבְרֵיהֶם ז'ל" (זוהר ח"א יח.) מִיֵּין נוֹקְבִין, לָהֶם יִקְרָא **"מְלָאֲכִי אֱלֹהִים" וְכֵן הוּא בְּמִשְׁנֵה (אבות ד, יג) הַעוֹשֶׂה מְצַנָּה אַחַת קוֹנָה לוֹ פְּרָקְלִיט אַחַד, וּבַעֲלוֹת אֵלּוּ יְרָדוּ מִיֵּין דְּכוּרִין, כִּי בַהֲתַעוֹרְרוֹת הַתַּחַתּוֹנִים יִתְעוֹרְרוּ מִיֵּם הָעֲלִיוֹנִים לְהַשְׁפִּיעַ אוֹרוֹת נוֹרָאִים בְּסוּד נִשְׁמָתוֹ, וְהוּא אָמַר "וַיְרִדִים בּוֹ".** רואים מִה'אֹר הַחַיִּים' שֶׁהַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה עַל הָאָדָם הִיא עַל יְדֵי הַמְּלָאֲכִים.**

אָנִי וְלֹא מְלָאָךְ

וּמְצִינוּ בְּגַמ' (שם כה: וברש"י ד"ה רידיא) **שֵׁישׁ מְלָאָךְ הַמְּמַנָּה עַל הַגְּשָׁמִים.**

בְּסִפְר 'אֲבוּדְרָהֶם עַל הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח' מְקַשֶּׁה דְּבַהֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח נֹאמַר **"וַיִּצְיָאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם" לֹא עַל יְדֵי מְלָאָךְ וְלֹא עַל יְדֵי שְׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אֱלֹא הַקֶּב"ה בְּכְבוֹדוֹ וּבְעֲצָמוֹ שֶׁנֹּאמַר **"וַעֲבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהִפִּיתִי כָל בְּכוֹר וְגו' אָנִי ה'", אָנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. רואים שֶׁהַגְּאֻלָּה הִיְתָה עַל יְדֵי הַקֶּב"ה בְּעֲצָמוֹ וְלֹא עַל יְדֵי הַמְּלָאֲכִים. מאִידֵךְ כְּתוּב (במדבר כ, טו) **"וַיִּשְׁלַח מְלָאָךְ וַיִּצְאֵנוּ מִמִּצְרַיִם".** וְכֵן כְּתוּב (שמות יב, כג) **"וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית לְבָא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגְף" רואים שֶׁגְּאֻלַּת מִצְרַיִם הִיְתָה דְּרַךְ הַמְּלָאֲכִים. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּמְלָאֲכִי הַקֶּב"ה הִקְדִּישָׁה אֵינָם וּנְפָרְדִים מִהַקֶּב"ה אֱלֹא נִכְלָלִים וּמִתְאַחֲדִים עִם הַקֶּב"ה, וְזֶה נִחְשָׁב שֶׁהַקֶּב"ה בְּעֲצָמוֹ יָרַד לְגַאֲלֵ אֶת יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עַל יְדֵי מְלָאָךְ אוֹ שְׂרָף, הַפְּנוּנָה לַמְּלָאֲכִים וּשְׂרָפִים שֶׁשִּׁיכְתָּ אֲצֻלָּם הַתַּהַפְּכוֹת מְטוֹב לְרַע, שְׁלָהֶם לֹא הִיָּה חֶלֶק בְּגְאֻלַּת מִצְרַיִם. וְנִרְאָה דָּזָה מְרַמֵּז בְּעַל הַהֲגָדָה שֶׁהַגְּאֻלָּה הִיְתָה עַל יְדֵי **"אָנִי ה', אָנִי הוּא וְלֹא אַחֵר", דְּאַחֵר מְרַמֵּז עַל הַסְּטֵרָא אַחֲרָא שֶׁנִּקְרָא אַחֵר.********

וְכֵן מוּבָא בְּדַעַת זְקֵנִים מְבַעֲלֵי הַתּוֹסְפוֹת' (שמות יב, כג) **"וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית", קִשָּׁה לְהַרְבֵּ מִשָּׁה דְּהָא בְּהַגְּדָה כְּתִיב **"וַעֲבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" אָנִי וְלֹא מְלָאָךְ, וְי"ל דְּהַכִּי פְרוּשׁוֹ אָנִי בְּכְבוֹדִי וְגַם הַמְּלָאָךְ, וְלֹא הַמְּלָאָךְ לְבַדּוֹ, כִּי לֹא יִתְכַן כֵּן שִׁיְהִיָּה הַקֶּב"ה בְּלֹא מְלָאָךְ. רואים שֶׁבְּמִצְרַיִם ה' פָּעַל דְּרַךְ הַמְּלָאָךְ, וְלֹא מְלָאָךְ שְׂפוּעַל לְבַדּוֹ וְעַל לְהַתְּהַפֵּךְ לְרַע וְלַהֲיִוֹת נִפְרָד מֵה', וְכֵן שֶׁמְעַתִּי מֵהַר"ג הַמְּקַבֵּל ר' אַבְרָהָם מְשִׁי זֶהָב שְׁלִיט"א בְּשֵׁם ה'חֲתָם סוֹפֵר' שֶׁלֹּא יִתְכַן שֶׁה' בְּעֲצָמוֹ הִרְגָּ אֶת בְּכוֹרֵי הַמִּצְרַיִם, דְּמִיתָה כְּזֹאת הִיא מִיתַת נְשִׁיקָה, וְלֹא יִתְכַן שֶׁהַמִּצְרַיִם יִזְכּוּ לְמִיתַת נְשִׁיקָה.****

מְצִינוּ בְּדָהָר (וירא קד:) **שֶׁהַמְּלָאָךְ מְסַטְרֵין מְקַשֶּׁר בֵּין הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמוּבָא בְּסִפְר הַלְקוּטִים' לְהַאֲרִיז"ל (יחזקאל ע' טזט) שֶׁהַהֲשַׁפְּעָה שְׂבָאָה מֵהַמְּלָאָךְ מְסַטְרֵין יִתְכַן שֶׁתְּהַפֵּךְ לְרַע. מוּבָא בְּרַבְנֵי בַחֲיִי (שמות יב, יב) **אָנִי וְלֹא****

וַעֲכָשִׁיו נְבוּא לִישָׁב אֶת הַשְּׂאֻלוֹת שֶׁשְּׂאֻלָּנוּ בַתַּחֲלָה. מוּבָא בְּרַבְנֵי בַחֲיִי (שמות לג, יג) שֵׁישְׁנָם שְׁנֵי סוּגֵי מְלָאֲכִים; מְלָאָךְ הַבְּרִית הוּא הַשְּׂכִינָה וְהוּא הַכְּבוֹד שֶׁיָרַד בִּיג' מִדּוֹת הַרְחֻמִים, וּמֵה שֶׁהַקֶּב"ה אָמַר לְמִשָּׁה **"וַיִּשְׁלַחְתִּי לְפָנֶיךָ מְלָאָךְ" וּמִשָּׁה בְקִשׁ שְׂלֵא יְהִיָּה דְבָר זֶה, כִּי הוּא מְלָאָךְ מִן הַנְּפָרְדִים, הִיְנֵנוּ מִמְּלָאֲכִים שֶׁשִּׁיךְ אֲצֻלָּם לְהַתְּהַפֵּךְ מְטוֹב לְרַע וְלַהֲיִוֹת בְּפִרוּד.**

וְכֵן מוּבָא בְּרַבְנֵי בַחֲיִי (וירא כב, יג) **"וַיִּקְרָא אֱלִיו מְלָאָךְ ה' מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם אֵל תִּשְׁלַח יְדֶךָ אֶל הַנְּעַר וְגו'", וְצִרִיךְ אֶתְּהָ לְדַעַת מַה שֶׁתְּמַצָּא בְּפִרְשָׁה זֹה, כִּי הַמְּנַסָּה הוּא הָאֱלֹהִים, וּמְלָאָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מוֹנֵעַ, הַעֲנִין עַל דְּרַךְ הַקֶּב"ה יִתְפַּקְחוּ עֵינֵי הַלֵּב, כִּי אֵין הַמְּלָאָךְ הַזֶּה מִן הַנְּפָרְדִים, רַק מִן הַנְּטִיעוֹת אֲשֶׁר אֵין לְהַפְרִיד וּלְקַצֵּץ בְּהֶם, שְׂאֵלוּ הִיָּה מִן הַנְּפָרְדִים לֹא הִיָּה אַבְרָהָם שׁוֹמֵעַ לְקוּלוֹ בְּבִטּוֹל מַה שֶּׁצִּוְהוּ הָאֱלֹהִים, גַּם הַמְּלָאָךְ לֹא הִיָּה רִשְׁאֵי לוֹמַר **"וְלֹא חֲשַׁכְתָּ מִמֶּנִּי", אֱלֹא מִמּוֹנוֹ, אֲבָל הַמְּלָאָךְ הִיָּה הוּא מִהַנְּטִיעוֹת, וּמֵה שֶׁהַזְכִּירוּ בְּכָאן מְלָאָךְ כְּלוֹמַר מְלָאָךְ שֶׁבְּקִרְבוֹ הַשֵּׁם, וְהוּא שֶׁנֹּאמַר עֲלִיו **"כִּי שְׁמִי בְּקִרְבוֹ". רואים שֵׁישׁ מְלָאֲכִים שֶׁהֵם חֶלֶק מִהַקֶּב"ה, בְּבַחֲיַנַת נְטִיעוֹת הַשֵּׁם, וְשֵׁם הַשֵּׁם פּוֹעֵל מִתּוֹכָם. וּמְלָאָךְ כְּזֶה הַתְּגַלָּה לְאַבְרָהָם לוֹמַר לוֹ שְׂלֵא יַעֲקֹד, וְלָכֵן הוּא שֹׁמֵעַ לוֹ, דְּגַם מֵה שֶׁכְּתוּב שֶׁהָאֱלֹהִים אָמַר לְאַבְרָהָם לְעַקֵּד, זֶה הִיָּה דְרַךְ מְלָאָךְ בְּאוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁלְּפַעֲמִים הַכְּתוּב קוֹרָא לוֹ אֱלֹהִים. וּמְלָאֲכִים שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנַת נְפָרְדִים, לֹא יְכוּלִים לְבַטֵּל דְּבָרֵי מְלָאָךְ שֶׁהוּא אַחַד.******

מְצִינוּ בְּדָהָר (וירא קב:) **שֶׁמְקַשֶּׁה מְדוּעַ הַמְּלָאָךְ אָמַר לְאַבְרָהָם **"שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כַּעַת חַיָּה וְהִנֵּה בֵן לְשִׁרָה", וּמְשַׁמֵּעַ שֶׁכְּבִיכּוֹל הַמְּלָאָךְ יִשׁוּב לְפָקֵד אֶת שִׁרָה, וְהָרִי מִפְתַּח שֶׁל לְדָה בִּיד ה'. וּמִיִּשְׁבֵּ שֶׁהַשְּׂכִינָה שֶׁשִּׁרְתָּה דְרַךְ הַמְּלָאָךְ אָמַרָה **"שׁוּב אֲשׁוּב", וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּמְלָאָךְ זֶה הִיָּה שִׁיךְ לְמְלָאֲכִי הַקֶּב"ה שֶׁמִּתְאַחֲדִים עִם הַקֶּב"ה, וְלָכֵן הוּא אָמַר **"שׁוּב אֲשׁוּב". וְכַעֲיִן זֶה אֶפְשָׁר לְהַקְשׁוֹת דְּמְצִינוּ בְּגַמ' (תענית ב.) שֶׁמִּפְתַּח שֶׁל גְּשָׁמִים הוּא בִּיד ה',********

השליח השלוח מאתו לכל המעשים הנעשים בארץ, והוא המלאך הגדול הנקרא מטטרון, ועל פניו היה הדין על יד הקב"ה בעצמו והיא השכינה. נראה דזה רומז רבנו בחיי שגאלת מצרים לא היתה על ידי מטטרון דשם עלול להפך רע, אלא על ידי השכינה שפועלת דרך מלאכים שהם אחד. וכן מלאך מרמז בכתוב (ויקרא יא, מה) "המעלה אתכם מארץ מצרים" בדלוג שתי אותיות.

וכן מובא בספר הלכותיים' להאריז"ל (פ' וישלח ע' קז) הצרן השי"ת בכבודו ובעצמו לפניו בתוך גלולי מצרים להוציא הקדשה, כי יש קלפה קשה כי אפלו מלאך אם ירד שם אפשר שתתאחז בו, ולכן הצרן "אני ולא מלאך", נראה דהאריז"ל מרמז שאם הקב"ה היה שולח מלאכים רגילים שיכולים להתהפך לרע הקלפה היתה נאחזת בהם ולא היו יכולים לגאול. ומרמז במדרש (שמ"ר ב, ה) רבי יוסי אומר כשם שהסנה קשה מפל האילנות, וכל עוף שונקס לתוך הסנה אין יוצא בשלום, כך היה שעבוד מצרים קשה לפני המקום מפל השעבודים שבעולם. רואים שהעופות המרמזים על המלאכים התחתונים לא יכלו לרדת לתוך הסמא של מצרים הנרמזת בקוצים של הסנה. וכן מובא בספר 'בני יששכר' (מאמר ד' דרוש ז' וט') על הכתוב (שמות יב, יב) "ועברתי בארץ מצרים", שהיתה כאן בחינת עברה לשמה כלפי מעלה להפגס בתוך גלולי מצרים בעמקי הקלפות.

וכן מובא בספר 'שבילי פנחס' על המדרש (ב"ר ג, ט) "כי משחתים אנחנו" ר' לוי בשם רב נחמן מלאכי השרת על ידי שגלו מטטרין של הקב"ה נדחו ממחיצתו מאה ושלושים ושמונה שנה. שהטמאה שהיתה בסדם השפיעה על המלאכים לפגם שליחותם.

מובא ברמב"ן (שמות ג, ב) "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש", אמר הכתוב מתחלה "וירא מלאך ה'" ואחר פן אמר "וירא אליו אלהים", ולכן אמר ר' אברהם פי "אלהים" בכאן הוא המלאך הנזכר. רואים שהמלאך שהתגלה למשה בסנה היה אחד עם ה', לכן הוא יכל לרדת לתוך הסנה המרמז על גלות מצרים. ולכן לפעמים מכנה אותו הכתוב בשם מלאך, ולפעמים בשם אלהים. והוא סמל את המלאכים שפעלו את גאלת מצרים.

סוד הרקודים

מצינו בירושלמי (חגיגה ט) ירדה אש מן השמים והקיפה אותם והיו מלאכי השרת מקפצין לפניהם כבני חפה שמחין לפני חתן. רואים שיש בחינת רקוד אצל המלאכים, ורואים שרקוד זה הוא בבחינת רקוד של נשואין. וכן מובא בספר 'שיחות הר"ן' (אות פו) שהרקודים בחתונה הם בחינת מלאכי אלהים שעולים ויורדים בסלם. ומבאר לדברינו דענין הרקוד בצד הקדשה הוא שנותנים יד איש לזולתו ומתאחדים יחד. וכן קופצים מעל הקרקע לצאת מהקלפות גדלקמן, ודרך זה מתחברים לשכינה ולמלאכים שהם בבחינת אחד.

ידוע שענין הרקוד מסגל מאד לדחות את הקלפות. כמוכא

כתוב (שמות כג, כ) "הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי: השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו פי לא ישא לפשעכם פי שמי בקרבו". וברש"י שם "כי שמי בקרבו", רבותינו אמרו זה מטטרון, ששמו כשם רבו, מטטרון בגימטריא שדי. נראה דלכן אמר הקב"ה "כי לא ישא לפשעכם פי שמי בקרבו", דכיון שהוא יהיה מטטרון שיכול להתהפך לרע, הוא "לא ישא לפשעכם", ואם חס ושלום תחטאו ותהפכו אותו לרע תענשו.

מצינו בזהר (משפטים קכד:) פל זמן שהקב"ה הולך בישראל בפניו נדבק רוח ברוח, בשעה שנגמר "הנה אנכי שלח מלאך לפניך" ידע משה שפרישה הוא, אמר "אם אין פניך הלכים אל תעלנו מזה". בארנו במאמר 'חוטי החשמל', שהמלאכים הם בחינת רוח "עשה מלאכיו רוחות". נראה דהזהר מרמז שכל זמן שהקב"ה הולך בישראל דרך המלאכים שהם אחד, נדבק רוח ברוח. ובשעה שנגמר "הנה אנכי שלח מלאך", שמדבר על המלאך מטטרון שיכול להתהפך לרע, ידע משה שזאת ירידה בדרגה. לכן אמר אם אין פניך הלכים אל תעלנו מזה, וכן מובא שם בהמשך הזהר ש'מלאך' בכתוב זה מרמז על דרגות תחתונות של סטרא אחרא, ו'פניך' מרמז על דרגות עליונות של קדשה.

מצינו במדרש (רות רבה ה, ד) "אשר באת לחסות תחת כנפיו", א"ר אבון שמענו שיש כנפים לארץ, וכנפים לשמש, וכנפים לחיות, וכנפים לפרובים, וכנפים לשרפים, בא וראה כמה גדול כחן של צדיקים, וכמה גדול כחה של צדקה, וכמה גדול כחן של גומלי חסדים, שאין חסין לא בצל שחר, ולא בצל פנפי ארץ, ולא בצל פנפי שמש, ולא בצל פנפי חיות, ולא בצל פנפי פרובים, ולא בצל פנפי שרפים, אלא בצל מי שאמר והיה העולם, שנגמר "מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיו יחסיון". נראה דהמדרש מרמז שהצדיקים חוסים בצל פנפי הפרובים והחיות וכו' שהם אחד, וזה נחשב כנפי השכינה. מה שאין כן אלו שחוסים בצל הסטרא אחרא הם חוסים בצל פנפי חמה, וכנפי חיות וכו', דמלאכי הסטרא אחרא משפיעים בבחינת יש, ודבר נפרד, ואינם מתאחדים עם הקב"ה.

ב'חדושי הר"ם' שרקוד הוא מלשון מרקד המסלק את הפסלת מהאכל. וכן מובא בספר 'ערפי הקדש' בשם לקו"מ שרקוד נקרא חולה לרמז שהוא מרפא את כל החלאים. וכן מובא בספרים ש'מרקדין' נוסטריקון מרק דין, לרמז שרקוד ממתיק את הדין. ומבאר לדברינו דרקוד בנתינת יד מאחד ומקשר לקדשה וממילא הקלפות והחלאים מסתלקים. ובספר 'נפלאות מתורתך' (עוד ריקוד) מבאר שרקוד בהרמת רגלים מעל הקרקע מברית את הקלפות שנגאחות ברגלי האדם. ולפי טעם זה היה מקום לקפץ עם שתי רגלים מעל הקרקע כדי לצאת מהם לגמרי. וכן בלשון הירושלמי שהבאנו משמע שרקוד המלאכים הוא באפן הזה, דהלשון

מקפצין לפניהם משמע קפיצה גמורה מעל הקרקע. ובאמת אין כאן ראיה גמורה דלמלאכים יש רק רגל אחת וממילא חביבים להיות מקפצין. וכן **קפיצה** בגימטריא **שכינה**. וכן הכתוב (ש"ב ו, טז) **"דוד מפזז ומכרפר לפני ה"** בגימטריא **מצה** דכשם שהמצה מסמלת מאכל בלי קלפות, כדבארנו במאמר 'חשמל חטא', כך הרקוד הוא בבחינת מרקד של התבואה, שמסלק את הקלפות בבחינת מצה. וכן **מכרפר** בגימטריא **קדושין** דבזמן קדושין ונשואין זה הזמן לכרפר ולרקד.

שירת המלאכים

מובא בש"ת 'חיות יאיר' (ס' רה) שהרקודים בחתונה הם בגדר בין אדם למקום ולא רק בין אדם לחברו. דרוקדים לכבוד השכינה. ולכן מתר גם למלכים ולנשיאים לרקד, ואין בזה את הדיון מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. דדין זה נאמר רק בבין אדם לחברו ולא בבין אדם למקום. כפי שמצינו אצל דוד שרקד ומחל על כבודו לכבוד התורה. ומבאר לדברינו שהרקוד מקשר לשכינה. וכן נראה דמרקדים לפני פלה ר"ת **מ"ך** לרמז שדבר זה שיך גם למלך. וכן נראה דרקוד נקרא **מחול**, מלשון **מחילה**, לרמז שכבודו מחול.

וביתר באור נראה דלכן השירה שיכת למלאכים שפורחים באויר, דהבאנו במאמר 'חוטי החשמל' מהזהר (פנחס רכט): שהמלאכים קראים בשם קולות. וכשם שרואים בשירה הגשמית שנעשית דרך קול שעולה ויורד, כמובא בלק"ת להאריז"ל (תהילים ע' דשם) **בחינת השיר להעלות הקול או להורידו**, כך השירה הרוחנית נעשית דרך קול רוחני שעולה ויורד. וכיון שהקולות הרוחניים שהם המלאכים עולים ויורדים, על ידי איתערותא דלתתא ואיתערותא דלעילא, לכן השירה שיכת למלאכים. דהעלילה וירידה יוצרת שירה שעולה ויורדת. וכן מצינו במדרש (תנחומא אחרי ט) שתזוזת השמש היא שירתה.

מצינו בזהר (נח עא): **ובשעה שהן פורשות כנפיהן נשמע קול כנפים של כלם שאומרים שירה**. רואים ששירת המלאכים נעשית גם דרך הכנפים. וכן מצינו בגמ' (חגיגה יג): **בזמן שאין בית המקדש קיים כפיכחול שנתמעטו כנפי החיות, הי מיניהו אימעוט אמר רב חננאל אמר רב אותן שאומרות שירה בהן**. וכן מובא ב'תוספות' (סנהדרין לז: ד"ה מכנה) שהמלאכים אומרים שירה בכנפיהם. ולכאורה מה שיכת שירה לכנפים. ומבאר לדברינו דמובא ברבנו בחיי (תרומה כה, יח) בשם הרמב"ם שהמלאכים משפיעים את השפע בכנפיהם וכיון שעליהם וירידתם והשפעתם נעשית דרך הכנפים, וזה יוצר את השירה, לכן הזהר אומר שהכנפים אומרות את השירה.

מובא ב'רוקח' (ואתחנן) שהנביאים היו יודעים נגונים שהיו במסרת מדוד המלך ומשה רבנו, וכשהיו מנגנים אותם זכו לנבואה, ומבאר לדברינו דהבאנו לעיל מהרבנו בחיי (תרומה כה, יח) שהנבואה באה לנביא דרך המלאכים, ונגונים אלו היו מקשרים את הנביאים למלאכי הקדשה לקבל את שפע הנבואה.

וכן בבית המקדש בזמן הקרבת הקרבנות ובשמחת בית השואבה כשהתקשרו לקב"ה דרך המלאכים, היתה נגינה בכלי שיר. וכן מובא בספר 'נפלאות מתורתך' (ערך זמרה) שהכתוב (בראשית כח, יט) **"לוי שם העיר לראשונה"** ס"ת **זמרה** ומבאר לדברינו דמקום המקדש הוא מקום הזמרה. נראה דלכן מנהג ישראל תורה לשיר בברכת המאורות ובקדשה בשבת. דבארנו במאמר 'חשמל חמה' שבברכת המאורות מתקשרים עם המאורות שהם מלאכים, וכן בארנו במאמר 'חשמל עין' שבקדשה מתקשרים לקב"ה דרך המלאכים. לכן שרים בזמן זה, ובפרט בשבת שאז המאורות יותר קדושים.

מצינו בזהר (שמות יט) **אמר רבי יהודה, למה נקראו השרים של מטה לויים, על שגלוים ונחברים למעלה כאחד, והשומע נלון ונדבק נפשו למעלה, רואים ששירה היא דבקות והתחברות לקדוש ברוך הוא**. וכן מצינו בגמ' (ערכין יא.) **אין ישאו אלא לשון שירה, וכן הוא אומר "שאו זמרה ותנו תוף" ואומר ישאו קולם ירונו**. וכן מצינו בזהר חדש (שה"ש עה.) **התעורר לנגד הקב"ה בשיר ותעורר האהבה**. וכן בארנו במאמר 'חשמל עוף' ששיר הוא מלשון **שרשרת** שמחברת את האדם לה'. וצריך להבין מדוע השירה מחברת את ישראל לה', ומרגישים בה את הדבקות יותר מכל עבודה.

מצינו בזהר חדש (בראשית יא.) **על כן נאמר "שיר המעלות" ממעלות המלאכים שהם אומרים שירה, כי מעלות יש להם אלה למעלה מאלה**. רואים שמציאות המלאכים היא השירה שלהם, ושירתם היא דרגתם. נראה דשירה מרוממת את האדם לעולם המלאכים, ושירה דקדשה מקשרת את האדם לקב"ה דרך מלאכי הקדשה שהם אחד.

בארנו במאמר 'חוטי החשמל' שהרוח הגשמית מסמלת את המלאכים שעליהם נאמר **"עשה מלאכיו רוחות"**, ומצינו בזהר (תיקונים קח:) **אור מתאחד בעמוד האמצע**. רואים שהאור הגשמי מסמל את האות ו', עמוד האמצע, עולם היצירה, שהוא עולם המלאכים שמחבר בין אות ה' ראשונה לאות ה' אחרונה. נראה דכשם שהרוח הגשמית מנשבת באויר הגשמי, כך המלאכים שהם הרוח הרוחני פורחים באויר הרוחני, שהוא עולם היצירה, שהוא בבחינת אויר.

וכן מצינו במדרש (במדב"ר יד, יא) **שהרוח נוצר מהאור, ורואים שהרוח הגשמית נוצרת ומתאחדת עם האור הגשמי, ומזה נלמד למלאכים שהם בחינת רוח רוחנית שמתאחדת עם האור הרוחני**.

מובא בשם הרה"ק מקוריץ שהצפרים הם בעלי השיר היות שהם פורחים ושולטים באויר. והשירה בפה ובכלי שיר נעשית דרך האויר. ולכן כתובה השירה בתורה, אריח על גבי לבנה, שיהיה אויר באמצע. נראה דלכן מצינו את ענין השירה אצל המלאכים, דכשם שהצפרים הגשמיות שקשורות לאויר הגשמי, יש בהן את ענין השירה ששיך לאויר, כך בצפרים הרוחניות שהם המלאכים, ששיכים לאויר הרוחני, יש בהם את ענין השירה ששיך לאויר.

אודה מאד לכל מי שישלח לי הוספות על מאמר זה לזיכוי הרבים

ככדי להוציא לאור את המהדורה החדשה של ספר 'סוד החשמל' אנו זקוקים לעוד נרשמים. הנרשמים מראש יקבלו את הסט [4 כרכים] במחיר 80 ש"ח בלבד. אין צורך לשלם מראש. נא להשאיר הודעה בתא קולי 0573109982. או בפקס 0737254480. או במייל fish@neto.net.il